

Komentari Hrvatskog Telekoma d.d. na prijedlog odluke HAKOM-a u postupku određivanja naknada unutar Standardne ponude Hrvatskog Telekoma d.d. za iznajmljene elektroničke komunikacijske vodove

Zagreb, 14. siječnja 2014. godine

U okviru javne rasprave koju je Hrvatska agencija za poštu i elektroničke komunikacije (dalje u tekstu: HAKOM) otvorila dana 29. studenoga 2013. godine u vezi prijedloga odluke kojom se određuju izmjene Standardne ponude Hrvatskog Telekoma d.d. za iznajmljene elektroničke komunikacijske vodove (dalje u tekstu: Standardna ponuda) u dijelovima koji se odnose na iznose naknada za korištenja usluga iznajmljenih vodova (dalje u tekstu: Prijedlog odluke) Hrvatski Telekom d.d. (dalje u tekstu: HT) ovim putem dostavlja svoje komentare na Prijedlog odluke.

Komentari HT-a, koji se u nastavku detaljnije obrazlažu, odnose se na sljedeće:

- potrebna je korekcija troškovnih modela HAKOM-a kako bi iznosi mjesečnih naknada za priključnu točku i uporabu simetričnog voda koji može istovremeno prenijeti govor, podatke i video zagarantirane kvalitete, a koji proizlaze iz troškovnih modela, na ispravan način obuhvaćali sve troškove povezane s pružanjem regulirane veleprodajne usluge iznajmljenih vodova;
- nisu uzeti u obzir svi čimbenici koji utječu na trošak potreban da se obavi aktivacija usluge kako u pristupnom dijelu tako i u jezgrenom dijelu mreže, te stoga smatramo kako predloženi iznos od 1.400,00 kuna po pristupnoj točki ne omogućava HT-u nadoknadu svih troškova vezano uz priključenje usluge;
- s obzirom da se Prijedlogom odluke iznosi mjesečnih naknada namjeravaju uskladiti s rezultatima troškovnog modela, smatramo kako daljnja primjena popusta određenih Standardnom ponudom više ne bi bila primjerena, iz razloga što bi se u tom slučaju dovelo u pitanje mogućnost HT-a da nadoknadi sve troškove povezane s pružanjem veleprodajne usluge iznajmljenog voda;
- smatramo potrebnim provesti provjeru opravdanosti primijenjenih gradijenata na cijene koje proizlaze iz troškovnih modela, a ukoliko je to već napravljeno molimo dostavu takve usporedbe;
- prijedlog primjene postupne promjene cijena u razdoblju do 1. siječnja 2016. godine;
- prijedlog objave izmijenjene Standardne ponude u roku od 30 dana od dana dostavljanja odluke, te početak primjene izmijenjenih iznosa naknade s prvim danom u prvom sljedećem mjesecu nakon objavljene izmjene Standardne ponude;
- prijedlog izmjene Standardne ponude na način da se predlaže uvođenje novih brzina dostupnih putem Ethernet tehnologije.

Rezultati troškovnog modela HAKOM-a

a) Iznosi mjesečnih naknada

U obrazloženju Prijedloga odluke navodi se kako se predloženi novi iznosi naknada unutar Standardne ponude temelje na rezultatu HAKOM-ovih vlastitih troškovnih modela i izračuna troškova pružanja veleprodajnih usluga u javnoj nepokretnoj komunikacijskoj mreži HT-a za 2013., 2014. i 2015. godinu¹.

Iako je HAKOM tijekom postupka izrade troškovnih modela omogućio HT-u davanje komentara i prijedloga, u završnom dijelu izrade troškovnih modela koji se odnosio na izračun troškova pružanja veleprodajnih usluga u javnoj nepokretnoj mreži HT-a, HT je imao ograničene mogućnosti provjere i komentiranja istih.

Međutim i uz takve ograničene mogućnosti, uočene su određene nelogičnosti u dijelu izračuna troškova pružanja veleprodajnih iznajmljenih vodova na koje je HT već pokušao ukazati HAKOM-u.

S obzirom da u konačnim troškovnim modelima HAKOM-a dio komentara HT-a vezano uz uslugu iznajmljenih vodova nije prihvaćen, ovim putem želimo još jednom ukazati na iste:

- kod alokacije troškova u troškovnom modelu na usluge ne postoji jedinstveno mjesto na kojem bi bio omogućen pregled rezultata cijelog modela sa svim uključenim vrijednostima na kojima bi se moglo provjeriti je li sav trošak koji se nalazi na početku dijela modela alokacije na usluge u potpunosti alocirao na sve usluge. Tako na primjer iz dostavljene dokumentacije (prezentacije) nije jasno vidljivo na koji način je alociran trošak kabela, kabelaške kanalizacije i ostale telekomunikacijske infrastrukture po pojedinim uslugama jezgrenog modela. HT je dostavio alokacijske podatke za postojeću SDH+NGN mrežu. Nije jasno na koji su način dostavljeni podaci modificirani i kombinirani. Nije vidljivo da li su u modelu napravljene nužne modifikacije SDH+NGN podatka korištenja fizičke mreže prije korištenja istih za potpuni NGN model. To nije opisano ni u dostavljenoj dokumentaciji niti se može popratiti kroz formule;
- mišljenja smo kako parametri kakvoće (QoS) u formiranju cijene usluga nisu uzeti u obzir na ispravan način. Iz troškovnog modela HAKOM-a je vidljivo kako kod alokacije na usluge sve usluge dobivaju isti udio prema korištenoj širini kanala (bandwith), što smatramo da nije ispravno. Bit NGN mreže i usluga koji se pružaju putem te mreže je da se instalirani (modelirani) mrežni resursi koriste (alociraju) prema QoS razini:
 - o promet višeg QoS će kod mrežnih problema ili zagušenja uvijek biti realiziran, i to tako da će imati prednost u odnosu na promet uz najbolju raspoloživu razinu QoS-a (dalje u tekstu: best-effort promet). Zbog toga alokacija troškova (ne modeliranje) treba pratiti ovu mrežnu logiku;
 - o ako neki mrežni element npr. link (port ili linija) u svom opterećenju ima 40% prometa s parametrom QoS-a za govor u stvarnom vremenu, u mreži se mora dodati novi link. Best effort promet može imati 100 % opterećenja i neće se trebati dodavati novi link. Kako je $1/0,4 = 2,5$, to je faktor kojim se treba množiti modelirani QoS promet za govor u stvarnom vremenu prije alokacije troškova na ovu uslugu.

Zaključno, smatramo potrebnim osobito istaknuti i sljedeće vezano uz uslugu veleprodajnih iznajmljenih vodova:

- raspodjela troškova po duljinama kao i raspodjela troškova po brzinama nije rezultat troškovnog modela već ključeva dobivenih iz iznosa mjesečnih naknada iz Standardne ponude. Takav pristup ne daje troškovne specifičnosti pojedine tehnologije niti troškovne specifičnosti mrežne arhitekture;

¹ Određeni odlukom Vijeća HAKOM-a od 28. lipnja 2013. godine, Klasa: UP/I-344-01/11-09/08, Urbroj: 376-11-13-65 (dalje u tekstu: Odluka)

- analizom troškovnog modela HAKOM-a u dijelu koji se odnosi na raspodjelu troškova po uslugama (po prometnim ključevima), uočeno je kako se u dijelu koji se odnosi na usluge iznajmljenih vodova nalaze različiti proizvodi od kojih su mnogi P2MP (točka-više točaka) proizvodi (na primjer Carrier Ethernet mreža, Metro Ethernet mreža, VPN itd), pri čemu ne nalazimo dio kalkulacije koji bi modelirao zasebnost P2P (točka-točka) vodova u odnosu na P2MP priključnu točku. Ta zasebnost se sastoji od slijedećeg:
 - o usluga koja se sastoji od dvije priključne točke i zajedničkog prolaza kroz jezgrenu mrežu (korištenje) za obje priključne točke ne može imati isti trošak kao prolazak jedne priključne točke kroz jezgrenu mrežu. Taj broj prolazaka se bazira na podatku „Number of lines“ u radnom listu „core costing“ E212:E239 troškovnog modela HAKOM-a koji zapravo vuče broj priključnih točaka iz radnog lista LL Types (ne vuče broj vodova jer je za potrebe troškovnog modela HAKOM-a dostavljen broj priključnih točaka). Zato dobiveni trošak u radnom listu „service costing“ D167 : I194 predstavlja ispravan trošak korištenja od strane jedne priključne točke ali nije ispravan za dvije priključne točke (vod). Da bi se predložena cijena za vod (dvije priključne točke) ispravno modelirala na osnovu ovog troška priključne točke potrebno je količine u ćelijama „core costing“ E212:E239 podijeliti sa 2 i tako dobiveni rezultat koristiti za P2P proizvode (vodove). Na taj način se dobiveni iznos troška za P2P vodove udvostručuje.
 - o izračunati rezultat ne vodi računa o parametrima kakvoće (QoS) koji su potrebni za simetrični vod koji istovremeno uz zagarantiranu kvalitetu može prenijeti govor, video i podatke. Ovaj promet ima apsolutni prioritet i kod alokacije troškova (u „pricing“ dijelu troškovnog modela) treba biti za njega formirana posebna grupa koja će ga odvojiti iz P2MP usluga koje imaju drugačiji prioritet i samim time alokaciju.
 - o ponašanje korisnika P2P usluga je različito u odnosu na P2MP best effort usluge što je uz QoS dodatni razlog da se unutar dijela troškova za usluge iznajmljenih vodova za ove usluge u dijelu modela u kojem se određuju troškovi pojedinih usluga alocira trošak po ključevima koji će uzeti u obzir naprijed navedeno.

Uz korekcije troškovnog modela HAKOM-a, sukladno prethodno navedenim komentarima, smatramo kako bi iznosi mjesečnih naknada za uporabu simetričnog voda koji može istovremeno prenijeti govor, podatke i video zagarantirane kvalitete trebali biti višestruko veći (minimalno peterostruko – što proizlazi iz dvostruko većih troškova P2P vodova i primjene koeficijenta od 2,5 za QoS) nego što je to predloženo Prijedlogom odluke.

Također, kod određivanja mjesečne naknade za priključnu točku HAKOM bi trebao uzeti u obzir činjenicu da je vrijeme zakupa iznajmljenog voda 1,5 do 2 godine. Nakon proteka tog perioda operator korisnik u većini slučajeva otkazuje vod ili naručuje vod višestruko većeg kapaciteta pri čemu je potrebna nova investicija zbog promjene sučelja, pri čemu investicija u „stara“ sučelja još nije vraćena. Ovaj problem naročito je izražen kod xWDM tehnologije gdje su troškovi priključne točke izuzetno visoki, tako da prema predloženim cijenama HT ne bi imao interesa razvijati takvu uslugu s obzirom da ne bi bio u mogućnosti ostvariti povrat u slučaju takvog ulaganja.

Stoga Vas ljubazno molimo za još jednu provjeru troškovnog modela HAKOM-a, te potrebne korekcije kako bi iznosi naknada obuhvaćali sve troškove povezane s pružanjem regulirane veleprodajne usluge iznajmljenih vodova.

Također, smatramo kako bi HAKOM pri određivanju naknada za usluge veleprodajnih iznajmljenih vodova trebao uzeti u obzir i rezultate troškovnog modela HT-a.

Naime smatramo kako troškovni model koji se primjenjuje na određivanje cijena usluga veleprodajnih iznajmljenih vodova treba omogućiti potpuni povrat (mrežnih, procesnih i zajedničkih) troškova i povrat ulaganja u mrežnu infrastrukturu pri čemu se operatoru mora omogućiti da nadoknadi kroz prihode sve troškove koje ima pružajući navedene usluge. Nadalje, jedino takvim pristupom mogu se ostvariti i regulatorna načela iz članka 5. Zakona o elektroničkim komunikacijama pri čemu će se nastaviti poticati operatore da ulažu u mrežnu infrastrukturu. Smatramo kako troškovni model koji je HT izradio omogućava ispunjavanje navedenog zahtjeva, a sve u skladu sa zahtjevima HAKOM-a².

U suprotnom smatramo kako se dovodi u pitanje svrha dosadašnje i daljnje izrade troškovnih modela od strane HT-a, kao i mogućnost nadoknade svih troškova povezanih s uslugom pružanja veleprodajne usluge iznajmljenih vodova.

b.) Iznosi jednokratnih naknada za priključenje usluge

Vezano uz predloženi iznos jedinstvene jednokratne naknade za priključenje usluge HAKOM u obrazloženju Prijedloga odluke navodi sljedeće:

„Navedena naknada temelji se na vremenu provedbe aktivnosti koje je potrebno odraditi u mreži HT-a (analiza tehničkih mogućnosti, priprema tehničkog rješenja, realizacija prema tehničkom rješenju, uspostava usluge) te na jediničnom trošku djelatnika HT-a po satu na tim aktivnostima.“

Smatramo kako HAKOM nije uzeo u obzir sve čimbenike koji utječu na trošak potreban da se obavi aktivacija usluge kako u pristupnom dijelu tako i u jezgrenom dijelu mreže, te stoga smatramo kako predloženi iznos od 1.400,00 kuna po pristupnoj točki ne omogućava HT-u nadoknadu svih troškova koje ima vezano uz priključenje usluge.

Aktivnosti koje je potrebno obaviti pri priključenju usluge iznajmljenog voda su sljedeće:

Iznajmljeni vod za potrebe usluge međupovezivanja	
Provjera tehničke mogućnosti	Provjera tehničke mogućnosti sukladno zaprimljenom zahtjevu
Izrada tehničkog rješenja	Priprema tehničkog rješenja sukladno zahtjevu Operatora, posjet CO (central office) lokacijama prema zahtjevu.
Realizacija sukladno tehničkom rješenju	Realizacija u pristupom dijelu prema rješenju (ožičenje, posjeti CO lokacija sukladno napravljenom rješenju)
	Kontrola kvalitete realiziranog rješenja, posjeti CO lokacija prema rješenju.
	Administracija tehničke baze podataka
Aktivacija usluge	Uključenje usluge, usmjeravanje prometa i testiranje zapisa CDR-ova
Kontrola izvedenih radova	Kontrola izvedenih radova sukladno tehničkom rješenju

² Sva su regulatorna financijska izvješća koja je HT do danas izradio, potvrđena od strane neovisnog revizora da su ista u potpunosti izrađena u skladu s uvjetima za troškovno računovodstvo propisanim od strane HAKOM-a

Ostali iznajmljeni vodovi	
Provjera tehničke mogućnosti	Analiza tehničke mogućnosti na jezgrenom platformama ovisno o zahtjevu (Ethernet, IP, SDH platforma), posjeti CO lokacija prema zahtjevu
	Analiza tehničke mogućnosti na pristupnom dijelu ovisno o zahtjevu (bakrena, optička), posjeti CO lokacija prema zahtjevu.
Izrada tehničkog rješenja	Priprema tehničkog rješenja za pristupni dio mreže, posjet CO lokacijama prema zahtjevu.
	Priprema tehničkog rješenja za jezgreni dio mreže, posjet CO lokacijama prema zahtjevu.
Realizacija sukladno tehničkom rješenju	Realizacija u pristupom dijelu prema rješenju (ožičenje, posjeti CO lokacija sukladno napravljenom rješenju)
	Realizacija u jezgrenom dijelu prema rješenju (ožičenje, posjeti CO lokacija sukladno napravljenom rješenju)
	Kontrola kvalitete realiziranog rješenja u pristupnom dijelu mreža, posjeti CO lokacija prema rješenju
	Kontrola kvalitete realiziranog rješenja u jezgrenom dijelu mreža, posjeti CO lokacija prema rješenju.
	Administracija tehničke baze podataka za pristupni dio mreže
	Administracija tehničke baze podataka za jezgreni dio mreže
Aktivacija usluge iznajmljenog voda	Uključenje usluge u pristupnom dijelu mreže (aktivnosti na MDF, ODF), posjeti lokacije korisnika i CO sukladno rješenju)
	Uključenje usluge u jezgrenom dijelu mreže (aktivnosti na HT CO lokacijama, DDF, ODF, aktivna oprema), posjeti CO lokacija sukladno rješenju)

Usporedbe radi, prema dostupnim informacijama o jednokratnim naknadama u Sloveniji i Belgiji proizlazi da su i naknade za aktivaciju iznajmljenih vodova iz Prijedloga odluke značajno niže nego u drugim državama (primjer za Ethernet vodove):

(kn)	Standardna ponuda	Prijedlog HAKOM	Telekom Slovenije	Belgacom
10 Mbit/s	5.100,00	1.400,00	5.467,00	18.620,00
100 Mbit/s	5.100,00	1.400,00	10.699,37	18.620,00
1Gbit/s	5.100,00	1.400,00	n/a	18.620,00

Primjena popusta

Analizama tržišta iznajmljenih vodova³ na kraju poglavlja 8.1.4. *Obveza nadzora cijena i vođenja troškovnog računovodstva* u točki *Popusti* navedeno je kako je HT obvezan i dalje primjenjivati popuste za tradicionalne digitalne iznajmljene vodove, te da je navedene popuste obvezan primijeniti i za vodove putem Ethernet, IP/MPLS i xWDM prijenosne tehnologije, a da će HAKOM nakon što završi projekt troškovnih modela, prilikom određivanja veleprodajnih cijena za uslugu iznajmljenih vodova razmotriti i model primjene popusta.

Međutim u Prijedlogu odluke ne nalazimo da je bilo što navedeno uz daljnju primjenu popusta na naknade vezano uz regulirane usluge veleprodajnih iznajmljenih vodova.

S obzirom da se popusti kako je određeno Standardnom ponudom primjenjuju na iznose mjesečnih naknada za priključne točke i za uporabu voda, a da se Prijedlogom odluke namjerava iste uskladiti s rezultatima troškovnog modela, smatramo kako daljnja primjena popusta određenih Standardnom ponudom više ne bi bila primjerena, iz razloga što bi se u tom slučaju dovela u pitanje mogućnost HT-a da nadoknadi sve troškove povezane s pružanjem veleprodajne usluge iznajmljenog voda.

Slijedom prethodno navedenog, u slučaju primjene iznosa naknada za usluge iznajmljenog voda, a koje bi se temeljile na rezultatima troškovnih modela, smatramo kako je u Standardnoj ponudi potrebno brisati dijelove koje se odnose na primjenu popusta (osim popusta ovisno o postotku korištenja voda od strane operatora korisnika kod vodova koji se koriste za uslugu međupovezivanja).

Stoga predlažemo da se Prijedlog odluke dopuni sljedećim točkama:

1.6.

Članak 7.2 *Popusti* mijenja se i glasi

„7.2 Popust na postotak korištenja vodova od strane Operatora korisnika (za vodove za međupovezivanje između T-Coma i Operatora korisnika)

U prvoj godini korištenja voda popust iznosi 50%. Na kraju prve godine izračunava se stvarni omjer temeljem usklađenih prometnih podataka i ovisno o omjeru prometa T-Coma i Operatora korisnika vrši reobračun naknade na način da je naknada proporcionalna stvarnom korištenju voda. Za svaku sljedeću godinu popust se određuje temeljem usklađenih prometnih podataka za prethodnu godinu, te se ponovno radi reobračun naknade na kraju godine. Popust se odnosi na mjesečnu naknadu za priključnu točku i uporabu voda.

Popust se određuje posebno za svakog Operatora korisnika.“

1.7.

U Dodatku 1. *Cijene za tradicionalne digitalne vodove putem SDH, PDH i (S)HDSL tehnologije* u članku 1. *Načela naplate* u točki *popusti* brišu se prve dvije podtočke koje glase „- na trajanje zakupa“ i „- na broj istovrsnih iznajmljenih vodova“, te se briše članak 2.6.

³ Analiza tržišta veleprodajnih prijenosnih segmenata iznajmljenih vodova – nekonkurentne relacije, koja je sastavni dio odluke od 30. studenog 2011. godine (Klasa: UP/I-344-01/11-07/06, Urbroj: 376-11/IF-11-8 DJ) i Analiza tržišta veleprodajnih zaključnih segmenata iznajmljenih vodova, bez obzira na tehnologiju korištenu za pružanje iznajmljenog ili namijenjenog kapaciteta, koja je sastavni dio odluke od 30. studenog 2011. godine (Klasa: UP/I-344-01/10-01/436, Urbroj: 376-11/IF-11-8 DJ)

1.8.

U Dodatku 2. *Cijene za vodove putem Ethernet tehnologije* u članku 1. *Načela naplate* u četvrtom odlomku brišu se riječi „*korištenja popusta*“ i točka *popusti* sa svim podtočkama, te se briše članak 2.5.

1.9.

U Dodatku 3. *Cijene za vodove putem xWDM tehnologije* u članku 1. *Načela naplate* u četvrtom odlomku brišu se riječi „*korištenja popusta*“ i točka *popusti* sa svim podtočkama, te se briše članak 2.4.“

Primjena gradijenata pri određivanju iznosa mjesečnih naknada

U obrazloženju Prijedloga odluke navodi se kako je pri određivanju mjesečnih naknada ovisno o kapacitetu primijenjen gradijent uz zadržavanje približno jednakih odnosa koji su vrijedili kod postojećih cijena na način da se cijena iznajmljenog voda povećava s povećanjem kapaciteta, pri čemu je primjenom gradijenata osigurano da ukupni prihodi na temelju mjesečnih naknada omogućavaju povrat ukupnih troškova. Dodatno se u obrazloženju Prijedloga odluke ne navodi način određivanja mjesečnih naknada ovisno o udaljenosti voda.

Analizom predloženih iznosa mjesečnih naknada u Prijedlogu odluke zaključujemo kako je HAKOM i pri određivanju iznosa mjesečnih naknada po udaljenosti primijenio krivulje kretanja iznosa mjesečnih naknada po udaljenostima iz Standardne ponude.

Iako je primjena gradijenata predviđena i u dokumentu HAKOM-a „*Metodologija izrade i primjene troškovnih modela za nepokretnu i pokretnu i univerzalnu uslugu*“⁴ (dalje u tekstu: Metodologija), smatramo kako je prije primjene iste bilo potrebno odrediti iznose mjesečnih naknada na temelju rezultata troškovnih modela.

Tek ukoliko bi rezultati koji bi proizlazili iz troškovnih modela doveli do iznosa mjesečnih naknada koji bi potencijalno onemogućili korištenje pojedinog kapaciteta iznajmljenog voda na nekoj od udaljenosti bilo bi opravdano primijeniti gradijente.

U suprotnom smatramo kako je upitno da li primjena gradijenata na temelju Standardne ponude omogućava ostvarivanje prihoda koji bi zaista omogućili pokrivanje troškova pri pružanju usluge iznajmljenih vodova.

Stoga pozivamo HAKOM da provede analizu iznosa mjesečnih naknada za pojedine brzine i udaljenosti koje bi se temeljile na rezultatima troškovnih modela, uz korekcije troškovnih modela sukladno prethodnim našim komentarima. Ukoliko je takva analiza već napravljena, molimo HAKOM da nam istu dostavi prije donošenja konačne odluke, kako bi se o istom mogli očitovati.

Kao primjer možemo navesti kako na temelju cijena u standardnim ponudama za iznajmljene vodove u drugim državama koje imaju definirane cijene iznajmljenih vodova ovisno o udaljenosti⁵ postoji strmiji porast cijena vodova do 50 km, odnosno do 100 km s obzirom na regionalnu konfiguraciju, a da se na većim udaljenostima taj rast ublažava. Takve krivulje kretanja cijena ovisno o udaljenosti smatramo logičnima s obzirom da troškovi pristupnog i agregacijskog dijela mreže imaju značajniji utjecaj u slučaju iznajmljenih vodova do 50 km, odnosno 100 km.

⁴ Donesena 29. veljače 2012. godine (Klasa: UP/I-344-01/11-09/08, Urbroj: 376-11-12-13)

⁵ Belgacom i Telekom Slovenije

Postupna promjena cijena

Skrećemo pažnju kako bi u slučaju primjene iznosa naknada koje bi se temeljile na rezultatima troškovnih modela kako je predloženo Prijedlogom odluke, čak i u slučaju prihvatanja naših komentara navedenih vezano uz rezultate troškovnih modela HAKOM-a, došlo do iznimno značajnog snižavanja iznosa naknada za priključnu točku i uporabu voda u velikoj većini slučajeva (u pojedinim slučajevima čak i više od 90%), te stoga smatramo opravdanim primijeniti postupno smanjenje naknada.

Metodu postupnog određivanja cijena (glide-path) predviđena je i u Metodologiji, gdje se u poglavlju 6.1 navodi: „U slučaju pa primjena modela „odozdo prema gore“ pokaže da troškovno usmjerena cijena znatno odstupa od postojećih reguliranih cijena, moglo bi biti prikladno razmotriti postavljanje cijena na razinu troška nakon određenog razdoblja. (...) Navedeno operatorima daje vremena da planiraju smanjenje prihoda i nudi im stabilnost umjesto naglog šoka u slučaju da se troškovno usmjerena cijena počne odmah koristiti.“

Uz to, postupnim smanjenjem cijena ublažili bi se negativni učinci na tržištu koji mogu nastati zbog nagle promjene cijena, a također i radi omogućavanja nadoknade dijela troškova povezanih s paralelnim radom više mreža, odnosno sustava, a koji trebaju biti uzeti u obzir u svim godinama koje su troškovnim modelom obuhvaćene.

Stoga predlažemo da se cijene temeljem troškovnih modela primijene od 1. siječnja 2016. godine, uz linearno smanjenje naknade 1. siječnja 2015. godine.

Nadalje, napominjemo kako bi nagla značajna promjena cijena mogla utjecati i na značajnu promjenu načina korištenja usluge iznajmljenih vodova. Pri tome napominjemo kako se regulirane usluge iznajmljenih vodova odnose na vodove koji omogućavaju najvišu razinu kakvoće usluge iznajmljenih vodova.

Ukoliko bi temeljem značajnog sniženja cijena reguliranih usluga iznajmljenih vodova došlo do značajnijeg povećanja zahtjeva za te usluge, upitno je da li bi se mogla zadržati postojeća kakvoća usluge.

Početak primjene izmijenjene Standardne ponude

U točki 2. Prijedloga odluke navodi se kako se HT obvezuje u roku od 15 dana od dana donošenja odluke objaviti na svojim internetskim stranicama i početi primjenjivati Standardnu ponudu s ugrađenim izmjenama kako će to biti određeno konačnom odlukom.

Vezano uz predloženi rok za objavu izmijenjene Standardne ponude predlažemo da isti iznosi 30 dana od dana dostavljanja odluke.

Vezano uz početak primjene izmijenjene Standardne ponude, s obzirom da se izmjene odnose na iznose naknada, **predlažemo da se u cilju što jednostavnijeg obračuna i naplate korištenja usluga veleprodajnih iznajmljenih vodova izmijeni iznosi naknada počnu primjenjivati s prvim danom u prvom sljedećem mjesecu nakon objavljene izmjene Standardne ponude.**

Stoga predlažemo sljedeću izmjenu točke 2. Prijedloga odluke:

„Obvezuje se Hrvatski Telekom d.d. u roku od 30 dana od dana dostavljanja odluke objaviti na svojim internetskim stranicama, te od prvog dana u prvom sljedećem mjesecu početi primjenjivati Standardnu ponudu Hrvatskog Telekom d.d. za iznajmljene elektroničke komunikacijske vodove s ugrađenim izmjenama iz točke 1. izreke ove odluke.“

Uvođenje mogućnosti korištenja novih brzina za iznajmljene vodove realizirane putem Ethernet tehnologije

Kao što smo već putem zasebnog dopisa obavijestili HAKOM, ostvareni su tehnički preduvjeti za pružanje usluge iznajmljenog voda putem Ethernet tehnologije u mreži HT-a, uz već postojeće brzine, i na brzinama od 2 Gbit/s, 3 Gbit/s, 4 Gbit/s i 6 Gbit/s (dalje u tekstu: nove brzine).

Temeljem zaprimljenog zahtjeva HAKOM-a⁶, uz ove komentare dostavljamo i prijedlog izmjene Standardne ponude. Predloženom izmjenom Standardne ponude predlaže se u poglavlju 4.2.2. dopuna tablice 4. s navedenim sučeljima terminalne opreme, te u Dodatku 2. Dopuna tablice s mjesečnim naknadama po priključnoj točki i iznosima mjesečnih naknada za uporabu voda.

Cijene koje HT predlaže u priloženoj Standardnoj ponudi za nove brzine temelje se na postojećim iznosima mjesečnih naknada po priključnoj točki i za uporabu voda za već dostupne brzine putem Ethernet tehnologije u važećoj Standardnoj ponudi.

Hrvatski Telekom d.d.

⁶ Dopis od 10. siječnja 2014. godine (Klasa: UP/I-344-01/13-05/44, Urbroj: 376-11/JB-14-2 (PP))